

به دادگه‌ری ده‌زانیٔ که خوی بکوژیٔ چونکه خوی

گه‌وره پرسی پی نه‌کردوو که دروستی بکات

[کردی - کوردی - kurdish]

شیخ موحه‌مه‌د صالح المنجد

وه‌رگیٔرانی: ده‌سته‌ی به‌شی زمانی کوردی له مائه‌په‌ری نیسلام هاوس

پیدا‌چونه‌وه‌ی: پشتیوان سابعر عه‌زیز

2014 - 1435

IslamHouse.com

يرى أنه من العدل أن يجوز له الانتحار لأنه لم
يطلب منه أن يخلق
« باللغة الكردية »

الشيخ محمد صالح المنجد

ترجمة: فريق قسم اللغة الكردية بموقع دار الإسلام

مراجعة: بثتيوان صابر عزيز

2014 - 1435

IslamHouse.com

به دادگهري ده زانيت كه خوئ بكوژيت چونكه خواي گه وره پرسى پئ نه كردوووه كه دروستى بكات

ئه م پرسىاره ئا راستهئى مالپهري ئيسلام پرسىار و وه لام كراوه :

پرسىار : خواي گه وره پرسى پئ نه كردوووه كه دروستى كردووم، دهئ كهئ ئه وه عه دل و داد گه ريبه كه نه توانم كوئايى بهيئم به ژيانى خوئم، خواي گه وره دروستى كردووم، ومولّه تى ژيانيشى پيداوين، له گه لّ ئه وه شدا خواي گه وره له قورئانى پيروژدا فهرموويه تى : ﴿ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ﴾ له ئاينى پيروژى ئيسلامدا زور ليكردن نييه، به لام ئه گه ر بريا رما كه خوئم بكوژم و كوئايى به ژيانى خوئم بهيئم، ئه وه ده چمه دوزه خه وه، من واى ده بينم ئه مه زور كردنه له سه ر ژيانئيك له كاتئيدا من ئه و ژيانه م ناويت، له سه ر ئه م بنه مايش ماناى و ايه ئه مه ش هه ر زور كردنه له ئايندا .

وه لام : سوپاس بو خواي گه وره وميه ره بان، وه درود و سه لات و سه لام له سه ر محمد المصطفى وئال و به يت و يار و ياوه رانى هه تا هه تايه .

خالّی یه کهم / ئەگەر بە پێزت باوەرت وایه که خۆای گەوره دروستی کردوویت، و فه‌رمانی پیکردوویت به چاکه و پێگری لێ کردویت له خراپه، و ئە کهر واشبزانیت ئە گەر هاتوو توو خۆت کوشت و کووتاییت هێنا به ژیانته به کووتایه‌کی خراپ، و دووچاری سزای سهختی په‌روه‌ردگارت ده‌بیته‌وه، ئیتر له‌به‌رچی کارێکی له و شیوه‌یه ئە‌نجام ده‌دهیت؟ وه بوو قسه‌یه‌کی له و شیوه‌یه دیت به ده‌مدا، و په‌ر خنه له فه‌رمان و کاری خوا ده‌گریت، وه بزانه په‌خنه‌گرتن له خۆای گه‌وره به‌وه‌ی بوچی دروستی کردوویت، ئە‌م په‌ر خنه‌گرتنه گونا‌هێگی زۆر گه‌وره‌یه و گونا‌هی له گونا‌هی خو کوشتنه که زیاتره، له به‌ر ئە‌وه برای به‌ریزم که مێک په‌حم به‌خۆت بکه و نه‌رم و نیان به له‌گه‌ڵ ده‌روونی خۆتدا، و له خه‌وی بێ ئاگای به خه‌به‌ر بێره‌وه، ئە‌وه‌ش بزانه ئیمه له خێر وچاکه هه‌یچی ترمان بوو توو ناویت، هه‌موو دروستکراویکی خۆای گه‌وره به‌نده‌ی ئە‌و ذاته‌یه و هه‌یچ کامیکیان به وویست و ئیراده‌ی خۆی نه‌بووه که خۆای گه‌وره دروستی کردوون، خۆای گه‌وره‌ش فه‌رموویه‌تی : ﴿ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا

يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴾ [

القصص : ٦٨] وانا : هه‌ر په‌روه‌ردگاری تو‌یه هه‌ر چیه‌کی بویت دروستی ده‌کات و هه‌لی ده‌بژیریت خه‌لکی ئە‌و ده‌سه‌لاته‌یان نیه‌وسه‌رپه‌شک نه‌کراون، پاک‌ی و بێگه‌ردی و بلندی بوو خۆایه له به‌رامبه‌ر ئە‌و شتانه‌وه نه‌فامان ده‌یکه‌نه شه‌ریک و هاوه‌ڵ .

کار بوو ئە‌وه بکه که خۆای گه‌وره تو‌ی له پێناودا خه‌لق کردووه، وه‌ک فه‌رموویه‌تی : ﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾ [

الذاریات : ۵۶] واتا : بیگومان من چنوکه و ئاده میزادم دروست نه کردووہ تہنہا بوئے و ہنہ بیٹ کہ من بپہ رستن و فہرمانبہردارم بن .

ئاگادار و ووریابہ شوین ہہنگاو پیلانہکانی شہیتان نہ کہہویت، چونکہ شہیتانیش پہ خنہی گرت لہ خوای گہورہ و رازی نہ بوو خوای گہورہ ئادہمی خہلق کرد، وہ پاشتریش کہ خوای گہورہ فہرمانی پیکرد کہ سوژدہی ریزی بو ببات گوپرایہ ل نہ بوو و نا فہرمانی خوای گہ ورہی کرد، کہ کہس ناتوانیت لہ و جوورہ کارانہدا سہ ریچی ئہ و بکات، بہ لام توانی سہ ریچی ئہ و فہرمان بکات کہ سوژدہ بو ئادہم بیات، خوای گہ ورہ لہ بارہی شہیتانہوہ فہرموویہ تی : ﴿ اَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ

طِينٍ ﴾ [الاعراف : ۱۲] واتا : من چاکتر و باشترم لہ ئادہم، چونکہ منت لہ ئاگر دروستکردووہ ، و ئہ ویشت لہ گل، بہ لام سہرنجی فریشتہکان بدہ چوئن داوای ئہ و ہیان لہ خوای گہورہ کرد کہ حیکمہتی دروستکردنی ئادہ میان بو پروون بکاتہ وہ، داوای ئہ و ہی کہ ئہو فہرمانہی خوای گہ ورہیان بہ جیہینا کہ فہرمانی پیکردن کہ سوژدہ بو ئادہم بیہن، خوای گہورہش زور بہ جوانی حیکمہتی دروستکردنی ئادہ می بو پروون کردنہ وہ، چونکہ سہریچی فہرمانہکہی خوای گہ ورہیان نہ کرد، بہ لام ہیئندہ ہہبوو ئہ و حیکمہ تہیان لا پروون نہ بوو بوئہ ئہو پرسیارہیان لہ خوای گہ ورہ کرد، چونکہ ئہوان کاتیک ووتیان بہ خوای گہ ورہ ئہی پہ روہردگرا تو کہ سیک دہ کہیت بہ جینشین لہ سہر زہ ویدا کہ خراپہ و خراپہ کاری تییدا بلاو

ده کاتوه و خوین ده ریژیت، په وره دگاریش له وه لامیاند
فهرمووی : ئه وهی من ده یزانم ئیوه نایزان، پاشانیش
حیکمه تی خه لقی ئاده می به ووردی بو پوونکردنه وه .

ابن کثیر (په حمه تی خوی لی بیّت) له ته فسیری ئه و
ئایه ته دا ﴿ قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ
بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالِ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴾ [البقرة : ۳۰]

ده لیّت : ئه م پرسیا ره ی فریشته کان کردیان داواکاری
پوونکردنه وه و په ی پئی بردن و ده رخستنی ئه و حیکمه ته بوو
که خوی گه وره ئاده می له پیناودا خه لق کرد، فریشته کان
ووتیان : ئه ی په روه ردگارمان حیکمه ت له چیدایه که تو ئاده م
و نه وه کانی دروست ده که ییت و ده یانکه ییت به جینشین له سهر
زه ویدا، له کاتی کدا ئه وان فه ساد و خراپه کاری له سهر زوه یدا
بلاو ده که نه وه و خوینی تی دا ده ریژن ؟ ئه گهر مه به ست لیی
په رستن و عیبا ده تی تو یه ، ئه وه ئیمه به سوپاسی ذاتی هه ق
ته عالی تو ته سبباحت ده که یین، و اتا نو یژت بو ده که یین و هیچ
شتیکیش له و خراپانه ی ئه وان ده یکن ئیمه ئه نجامیان
نا ده یین، ئایا ئیتر ئیمه هیچ که موکوریه کمان کردو وه ؟ خوی
گه وره ش له وه لامیاندا فه رمووی : ﴿ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴾

ئه وهی من ده یزانم ئیوه نایزان، و اتا : ئه وهی من ده یزانم له و
به رژه وه ندیانه ی که باشته ره له و خراپانه ی که ئیوه باستان کرد
ئیوه نایزان، من له ناو نه وه کانی ئاده مدا پیغه مبه رانیک
په وانه ده که هم و په یامیان بو ده نیرم، له ناو نه وه کانی ئاده مدا
که سانی راستگو و شه هید و پیاوچاک خواناس و زاهید و ئه ولیاء

وچاکه کار و نزیکانیک له من و زانایان و کار کهران و له خواترسان و خوښه ویستانی منیان تیدایه، که شوین په یامی پیغه مبهران ده کهون (سه لآت و سه لامی خویان لی بیت). [تفسیر ابن کثیر ۱/ ۲۱۶-۲۱۷].

ئه گهر جه نابت ئه وهی خوی گه وره فه رمانی پیکردوویت ئه نجامی بده ییت، وپاشان پرسیار بکه ییت له و حکمه تهی که خوی گه وره مروقی له پیناودا دروستکردوو، ئه وه کاریکی قبول کراوو بوو، به لام ره خنه له خوی گه وره بگریت له کاریکدا که کهس ناتوانییت سه ریچی تیدا بکات، وله هه مان کاتیشدا ده ته ویت بی فه رمانی خوی گه وره ش بکه ییت له و مه به ست و حکمه تهی که په روه ردگار توئی بو خهلق کردوو، ئه م کاره ی توئی ئه نجامی ده ده ییت سه رهنجامیکی خراب ده بییت و وات لی ده کات که شایانی سزای سه خت بیت لای خوی گه وره، چونکه هه رچهند خه لکی ره خنه بگرن له وهی بوچی خوی گه وره دروستی کردوون هیچ سوودیکی نابییت بویان، چونکه خوی گه وره خوییه کی به ده سه لآت و به توانایه به سه ر دروستکراوه کانی خویدا، جا ئه گهر هاتوو که سیک وویستی کوئی به ژیانی خوئی بهینییت و بیه ویت خوئی بکوژییت له بهر ئه وهی خوا پرسی پی نه کردوو، ئه و با بزانییت تووشی دوو موصیبه تی زور گه وره بووه : یه که میان : ره خنه گرتن له کار و ده سه لآتی خوا، دووه میش : سه ریچی کردنی فه رمانه کانی خوی گه وره، به وهی که پاریزگاری نه کردوو له ژیانی خوئی له تیاچوون و به هیلاک بردن، له بهرامبه ردا ده بییت چاوه روانی سزای سه ختی په روه ردگار بییت له دوارپوژدا، چونکه خوی

گه وره فه رموويه تي: ﴿ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴾ [الانبياء: ۲۳]
 واتا : خوا پرسياړی لى ناکړيټ (په خنه لى ناگيرى) له
 هه کارىک که ده يکات به لام نه وان (ناده ميزاد) پرسياړيان لى
 ده کړى و موحاسيه ده کړين له سه ر نه وهى نه نجامى دده ن .

خالى دووه م: به نسبت نه و نايه ته شه وه که خواى گه وره
 ده فه رمويټ: ﴿ لَا اِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ﴾ هيچ په يوه ندى نيبه به
 ده سه لاتی خواى گه وره به سه ر دروستکراوه کانيدا، چونکه
 بوونى دروستکراوه کاني خ وای گه وره په يوه سته به وويستى کى
 په وره دگاره وه که مه مخلوقات ناتوان سه ر پيچى نه و وويسته ي
 بکه ن، پاشان نه م نايه ته هيچ په يوه ندى نيبه به مه سه له ي
 زور کردن له خه لکى بو هاتنه ناوه وهى ئيسلام و موسلمان
 کردنيان به زوره ملي، له بهر نه وه چاک بزانه نه و نايه ته هيچ
 په يوه ندى کى نيبه به و بابه ته ي که له سه ره تاوه باستکردووه .

له خواى گه وره داواکاري ن هيدا يه تت بدات له سه ر نه وهى پيى
 رازيه و دل و ده رونت بکاته وه بو زياتر وه رگرتنى هه ق و
 پاستى .

خواى گه وره ش زاناره .